MUNI
LAW

Posudek oponenta disertační práce

Student: ..... Mgr. Tereza Antlová

Název práce:..... ZASTŘENÝ VÝKON ZÁVISLÉ PRÁCE

Studijní obor/program: ..... teoretické právní vědy

Oponent disertační práce: ..... doc. JUDr. Martin Štefko, Ph.D., DSc.

Pracoviště: ..... PF UK

I.
Výsledky práce (včetně komentáře o publikaci výsledků nebo jejich přijetí k publikaci a hodnocení, zda přináší nové poznatky)

Splnění cíle práce – práce má nejen kompilační povahu, autorka též dostatečně analyzuje českou právní úpravu a průběžně dochází k četným a podnětným teoretickým vývodům a praktickým závěrům.

II.
Aktuálnost zpracovaného tématu

Práce přináší nové teoretické poznatky, které lze účelně zapojit do výuky pracovního práva a práva sociálního zabezpečení, kandidátka v práci účelně spojuje své bohaté praktické zkušenosti s nabytými znalostmi a obojí přínosným způsobem promítá do zkoumané problematiky. Oceňuji práci jako celek, zvláště pak pojednání autorky o úpravě nelegální práce ve španělské a německé regulaci. Komparace vykračuje z prostého popisu právní úpravy a získané poznatky tak mají zásadní povahu a jsou využitelné v dalším výzkumu.

III.
Struktura práce – zvolené metody zpracování

Práce odpovídá standardům dizertační práce. Práce je členěna do šesti kapitol a při jejím zpracování byly použity metody deskriptivní, komparativní a analyticko-syntetická. Zvolená struktura je dostatečná, práce je kompaktní a text je dostatečně čtivý.

IV.
Připomínky k textu

Nemám zásadní připomínky.

V rámci kontroly práce jsem neměl možnost práci porovnat žádným programem kontrolujícím podobnost práce. Mám za to, že tuto povinnost splní školitel, který má přístup k příslušnému software v tomto ohledu.

Z dílčích připomínek vyjímám návrh de lege ferenda týkající str. 183 dizertační práce, kde kandidátka vyzdvihuje možnost obrátit se na Deutsche Rentenversicherung Bund (Německý svaz důchodového pojištění).

K tomu si dovoluji uvést následující vysvětlující poznámku, proč nepovažuji návrh kandidátky za šťasný:

Vycházím z Návrhu znění ust. § 611a BGB, jak byl zveřejněn v návrhu z roku 2015. Návrh sám je označen jako návrh referentů spolkového ministerstva práce a sociálních věcí (něm. Referentenentwurf des Bundesministeriums für Arbeit und Soziales), dále „Návrh z roku 2015". Návrh z rok 2015 byl uveden podtitulem Povinnosti typické pro pracovní smlouvu a obsahoval tři odstavce. Zatímco první odstavec vymezoval povinnosti typické pro pracovní smlouvu, druhý odstavec reguloval kritéria pro účely určení, zda je osoba zaměstnancem. Třetí pak přinesl vyvratitelnou domněnku existence pracovní smlouvy.
Podle ust. § 611a odst. 1 Návrhu z roku 2015 mělo platit: „*Jsou-li služby slíbené na základě smlouvy službami pracovními (něm. Arbeitsleistungen), jedná se o pracovní smlouvu. Práci vykonává osoba, která poskytuje služby a je přitom začleněna do externí organizace práce a podléhá pokynům. Pokud si smlouva a její skutečné plnění odporují, je pro právní kvalifikaci smlouvy rozhodující její skutečné plnění. Pokud si smlouva a její skutečné plnění odporují, je pro právní kvalifikaci smlouvy rozhodující skutečné plnění.*" Dále mělo být v jiném ustanovení návrhu upraveno, že pokud jiné právní předpisy stanoví odlišnou definici pracovní smlouvy, a tedy též pracovního poměru ji založeného, nebo zaměstnance za účelem vymezení (své) užší nebo širší působnosti těchto právních předpisů, použijí se tyto předpisy a nikoliv ust. § 611a BGB v novém znění.
Důvodová zpráva uveřejněná jako součást Návrhu z roku 2015 sdělovala, že tato úprava reguluje smluvní typ pracovní smlouvu za účelem jejího odlišení od jiných smluvních ujednání, zejména smlouvy o dílo a smlouvy o poskytování služeb nebo smlouvy o poskytování nezávislých služeb. Za tímto účelem měl zákon nově upravit explicitně kritéria pro identifikaci pracovní smlouvy. Při jejich vyhledání se zákonodárce inspiroval judikaturou.
Odst. 2 ust. § 611a BGB ve znění Návrhu z roku 2015 vymezoval pro účely určení, zda je zaměstnancem osm kritérií, resp. jejich skupin. Důvodová zpráva komentovala důvod pro volbu těchto kritérií tím, že takto k vymezení přistoupila judikatura i s odkazem na ust. § 84 německého obchodního zákoníku.
Komentované ust. § 611a mělo mít ještě třetí odstavec následujícího znění: „*Má se za to, že existuje pracovní smlouva, pokud Německý svaz důchodového pojištění (Deutsche Rentenversicherung Bund) v souladu s ust. § 7a čtvrté knihy SGB IV prokázal existenci pracovního poměru, ledaže se prokáže opak.*"

V souvislosti s návrhem kandidátky k inspirací touto úpravou upozorňuji, že katalog zákonných kritérií je inspirován nejprve třemi a posléze pět kritérií, která již dříve obsahoval SGB, jak ostatně kandidátka ví a v práci uvádí. Německá aplikační praxe spojená s SGB IV však prokázala, podobně jako ta česká, že naplnění těchto zákonných kritérií se v praxi obtížně prokazuje. Dalším problémem bylo, že prokázat existenci měl Německý svaz důchodového pojištění, tedy správní orgán, který ovšem má působnost v oblasti důchodového pojištění, nikoliv v pracovním právu. Protože tento orgán mohl konat pouze na základě zákona a další zákonná úprava pro tento případ plánována nebyla, zdál se tento problém bez doplnění prováděcí úpravy a alokování dodatečných finančních zdrojů neřešitelný i v německém prostředí nerealizovatelný.

Poměrně málo úspěšnou změnou ust. § 611a BGB ovšem německý příběh nekončí, resp. nebyl by úplný. Je-li zde něco, čím se lze v tomto ohledu v německém právní prostředí nepochybně inspirovat, pak je to v porovnání s českou úpravou velmi progresivní přístup v zákoně o boji proti práci načerno a nelegálnímu zaměstnávání, označovaném jako SchwarzArbG.[1]

[1] Zákon v plném znění dostupný na https://www.buzer.de/gesetz/5868/index.htm

Zůstaneme-li pouze u definic, pak SchwarzArbG definuje nelegální práci[2] takto: „*vyznačuje se tím, že je vykonávána za úplatu, aniž by byla osoba přihlášena na příslušných úřadech nebo pojišťovnách*“[3].

V.
Jazyková a grafická úroveň

Práce s literaturou, vč. citací – autorka vhodně pracuje s literaturou a řádně cituje použité prameny.

VI.
Otázky k obhajobě

Nechť kandidátka přednese či rozebere jakékoliv soudní rozhodnutí ke španělskému či německému přístupu k vymezení a nebo postihování nelegální práce.

VII.
Předepsaná formulace závěrů:[4]

Autor ve své disertační práci

☒ **prokázal** schopnost samostatné tvůrčí práce v daném oboru

☐ **neprokázal** schopnost samostatné tvůrčí práce v daném oboru

Práci

☒ **doporučuji** k obhajobě.

☐ **nedoporučuji** k obhajobě.

V Brně dne 21.04.2023

Podpis oponenta

[2] Podle tohoto zákona se nelegální práce označuje za „*Schwarzarbeit*“, tedy černou práci.

[3] BABS – Beratungsstelle für ausländische Beschäftigte in Sachsen. Práce načerno vás může vyjít draho [online]. 2019. Dostupné z: https://www.babs.sachsen.de/download/SMWA-BABS-Flyer-Schwarzarbeit-CS-20190328.pdf

[4] Posudek, který neobsahuje předepsané explicitní závěry, nemůže být akceptován.